

OBSAH

Úvod	5
1 Teoreticko-metodologické aspekty výskumu periférnych oblastí	7
1.1 Vývojový vzťah centrum-periféria a priestorová polarizácia spoločnosti	7
1.1.1 Vzťah centrum-periféria a mierka	8
1.1.2 Vzťah centrum-periféria a čas	8
1.2 Intervencie a zásahy do socio-ekonomického usporiadania spoločnosti	13
1.3 Periférnosť vnútroštátnych a prihraničných oblastí	15
1.4 Periférnosť (marginalita) a vidieckosť a ich priestorový aspekt	21
1.4.1 Periférnosť a jej aspekty	22
1.4.2 Vidieckosť a jej aspekty	25
1.4.3 Od priestorového aspektu k nepriestorovému a naopak	26
1.4.4 Akademicko-teoretická verzus aplikačno-praktická rovina	27
1.5 Periférnosť a intraurbánne štruktúry	28
1.5.1 Sociálno-ekologická periféria	30
1.5.2 Ekonomická periféria	30
1.5.3 Percepčno-behaviorálna periféria	31
1.5.4 Inštitucionálna periféria	31
1.5.5 Priestorovo-interakčná a simulačná periféria	32
1.5.6 Intraurbánna periféria ako syntetická kategória	33
Literatúra	34
2 Indikátory vybraných aspektov periférnosti na Slovensku	39
2.1 Periférnosť a demogeografické indikátory	39
2.1.1 Veková štruktúra obyvateľstva obcí SR	40
2.1.2 Prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva obcí SR	53
2.2 Periférnosť a dostupnosť centier (centrálnych miest)	58
2.2.1 Periférne oblasti Slovenska z hľadiska dostupnosti Bratislavy	60
2.2.2 Periférne oblasti Slovenska z hľadiska dostupnosti krajských miest	61
2.2.3 Periférne oblasti Slovenska z hľadiska dostupnosti miest s viac ako 20 tis. obyvateľmi	62
2.2.4 Periférne oblasti východného Slovenska z hľadiska dostupnosti najbližšieho mesta	63
2.2.5 Periférne oblasti Slovenska z hľadiska sumárnej dostupnosti na viacerých hierarchických úrovniach	65
2.2.6 Periférne oblasti Slovenska z hľadiska dostupnosti internetu	70
2.3 Periférnosť a dostupnosť dopravnej infraštruktúry	72
2.3.1 Dostupnosť dopravnej infraštruktúry ako faktor priestorovej periférnosti ..	72
2.3.2 Dostupnosť magistrálnych železničných tratí	75
2.3.3 Dostupnosť diaľnic a rýchlostných ciest	76
2.3.4 Dostupnosť letísk	78
2.3.5 Dostupnosť riečnych prístavov	79
2.3.6 Dostupnosť terminálov kombinovanej dopravy	80
2.3.7 Vymedzenie dopravných periférií Slovenska	81

2.4 Periférnosť a intraurbánne štruktúry na príklade Bratislavy	83
2.4.1 Metódy a dáta	88
2.4.2 Kalibrácia modelu na príklade Bratislavy 1991 – 2006	91
2.4.3 Od simulácie ku kvalifikovanejšiemu priestorovému rozhodovaniu	96
2.5 Vertikálna sociálna marginalita	97
2.5.1 Miera chudoby na Slovensku	98
2.5.2 Marginálne skupiny obyvateľov	99
Literatúra	103
3 Identifikácia a klasifikácia periférnych regiónov (pokus o syntézu)	109
3.1 Makroregionálna úroveň	109
3.2 Mezoregionálna úroveň	111
3.3 Mikroregionálna úroveň	128
Literatúra	134
4 Vybrané problémy periférnych území Slovenska (interpretácia výsledkov terénneho výskumu vo vybraných perifériách)	137
4.1 Základné atribúty periférnosti výskumných území	139
4.1.1 Výskumné územie Vrbovce	140
4.1.2 Výskumné územie Ulič	143
4.1.3 Výskumné územie Horný Tisovník	146
4.1.4 Výskumné územie Rovné	149
4.1.5 Výskumné územie Ostrý Grúň	151
4.2 Dostupnosť mestských sídel – dostupnosť príležitostí	154
4.2.1 Mezoregionálna úroveň periférnosti	155
4.2.2 Mikroregionálna úroveň periférnosti	161
4.3 Prienik vertikálnej a priestorovej marginality	163
4.3.1 Vybrané teoretické aspekty kvality života	163
4.3.2 Niekoľko poznámok k problematike subjektívnej chudoby v skúmaných územiach	166
Záver	175
Summary	176
Prílohy	177